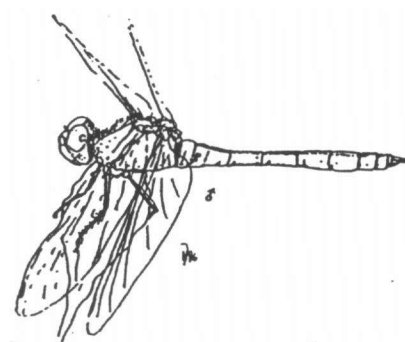
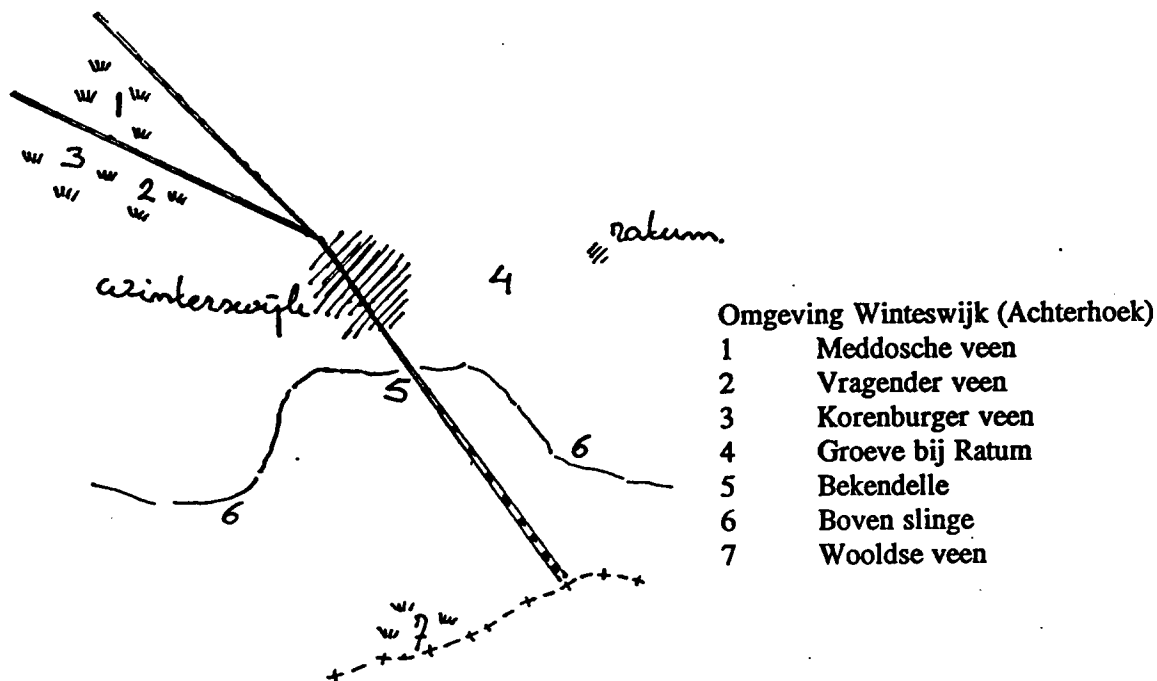

Sympetrum vulgatum. Uit de libellen van het
Nederlands-duits grensgebied

Libellen rond Kotten 3.

Op het NJN zoka Kotten 3 is vrij veel naar libellen gekeken, alle belangrijke gebieden rond Winterswijk zijn wel een keer bezocht. Helaas wilde het weer niet echt meewerken. De zon liet zich maar bar weinig zien, er stond altijd een vrij harde wind en uit de altijd aanwezige bewolking viel regelmatig regen. Kortom, niet de ideale omstandigheden om libellen te gaan inventariseren. Het feit dat er ten hoogste 11 verschillende soorten zijn gezien op één dag zegt al genoeg. Voor dit overzichtje heb ik voornamelijk gebruik gemaakt van de gegevens van mijn eigen excursies, de formulieren van de andere konden niet zo snel boven water gehaald worden. De belangrijkste waarnemingen heb ik echter wel onthouden.

Één van de bekendste gebieden is Bekendelle met zijn slingerende Boven Slinge. Hier zijn vele excursie geweest met in het achterhoofd de gedachte *Calopteryx virgo* te zien. Maar helaas niemand heeft een exemplaar gezien. Wel werden zo'n twintigtal mannetjes en enkele vrouwtjes *C. splendens* waargenomen als de zon even doorbrak. Ook in het Buskersbos werd *C. splendens* waargenomen. Bekendelle was verder nog goed voor vele *Ischnura elegans* en enkele *Aeshna cyanea*.

Vlakbij Bekendelle ligt de afgraving De Vlijt, alwaar zeven soorten werden vastgesteld. Als eerste soort ving ik een blauwig juffertje dat ik aan de excursiedeelnemers gaf om te determineren. Even later kwam ik terug en men had het juffertje gedetermineerd als *Cercion lindii*. Fout zei ik, het is een *Enallagma cyathigerum*, waar zijn jullie fout gegaan? Ik loop de tabel door, bekijk de juffer nog eens en nog eens, pak er een ander tabel bij en kom tot de conclusie dat het toch echt een *Cercion lindii* (mannetje) is. Het exemplaar was nogal gehavend door de determinatie dus is het verzameld als bewijsmateriaal. *Cercion lindii* is een zeer zeldzame soort in Nederland die alleen nog in Zuid Limburg voorkomt, ook in Duitsland is de soort sterk bedreigt. Ketelaar (1988) beschrijft een tweetal waarnemingen in de buurt van Bentheim, langs de Vechte. Mogelijk dat het exemplaar van De Vlijt van deze populatie afkomstig is. Van de schrik bekomen weer verder gevangen en zo wel *Enallagma cyathigerum* gevangen en verder o.a. nog *Orthetrum cancellatum*, *Aeshna grandis* en *Anax imparator*.

De steengroeve lag vlak bij het kampterrein (Ratum) en is ook vaak bezocht. De leukste soort die hier gevangen is was *Erythromma viridulum*. Vele libellen foerageerde ongeveer tien meter boven de grond in de groeve hetgeen het lastig maakte de soorten te determineren. *Orthetrum cancellatum*, *Ischnura elegans*, *Sympetrum vulgatum* zijn zeker vastgesteld. Grote afwezige was *Ischnura pumilio*.

Het gebied dat dit kamp de meeste soorten opleverde was het Nonneveen. In totaal zijn er elf soorten waargenomen, waaronder de hier talrijk voorkomende *Ceriagrion tenellum*. De *Anax imperator* was ook in dit gebied weer aanwezig en verder *Aeshna grandis*, *Lestes virides*, *Sympetrum vulgatum*, *S. danae* en *S. striolatum*. Een leuk gebiedje dat voor de helft is opgeschoond zodat de successie hier weer op nieuw kan beginnen. Vlakbij ligt het Wooldse veen. Een open gebied met een aantal vennetjes waar door de harde wind weinig gezien werd. De algemeenste soorten waren *Lestes sponsa* en *Sympetrum danae*.

Een ander gebied waar elf soorten werden gezien was het Meddosche-, Korenburger- en Vragender Veen. Toen wij het bezochten was het weer verre van optimaal anders waren er zeker meer libellen waargenomen, er liggen namelijk een aantal zeer fraaie vennen in. De vier *Sympetrum* soorten werden in grote aantallen gezien, veelal pas uitgekomen individuen. *Coenagrion puella* was nog aanwezig, evenals *Aeshna cyanea*. De leukste soort was weer *Ceriagrion tenellum*. De op de spoorbaan Winterswijk-Zutphen pas doodgereden reeën waren een korte aanblik ook wel waard.

De belangrijkste gebieden zijn hiermee wel de revu gepasseerd. Soorten die niet in deze gebieden waargenomen zijn waren *Lestes dryas*, *Aeshna mixta* en *Platycnemis pennipes*. De laatst genoemde soort is langs een kanaal in Duitsland gevangen. Al met al zijn er op het kamp twintig verschillende libellensoorten waargenomen.

Michiel van der Weide

Literatuur:

Ketelaar, R., 1988. Insekten rondom Bentheim. *Amoeba* 1988 (62) 4, 8-13.
